

Pasaules tirgu apskats

2009. gada 18. – 24. maijs

Pagājušajā nedēļā attīstīto valstu akciju tirgu rezultāti bija dažādi, tika vērots neliels akciju cenu kāpums vai kritums, kamēr attīstības valstu tirgos akciju cenas ievērojami pieauga.

Ekonomiskie rādītāji saglabājās līdzšinējā līmenī, tiesa, ar nelieliem uzlabojumiem, tomēr darba tirgū bija vērojama situācijas pasliktināšanās.

Indekss "US S&P 500" nedaudz pakāpās - par 0,5%, kamēr Japānas akciju cenas gandrīz tādā pašā apmērā samazinājās. Eiropas akciju cenas pieauga par 2%. Euro vērtība pret ASV dolāru pieauga par 3,7%, kamēr jenas vērtība pret ASV dolāru palielinājās par 0,5%. Attīstīto valstu akciju tirgu rezultāti bija labāki par attīstības valstu tirgiem, MCSI EM indeksam pieaugot par 5,4%. Krievijas akciju cenas pieauga par 8,5%, ko veicināja arī naftas cenas kāpums par 8,6%. Āzijas akciju cenas palielinājās par 4,6%, bet Eiropas akciju cenas - par 4,2%.

ASV vadošo makroekonomikas rādītāju indekss aprīlī pieauga par 1,0%, ļaujot domāt, ka nākamajos sešos mēnešos varētu sākties ekonomikas atveseļošanās. Šādu kāpumu galvenokārt noteica akciju cenu pieaugums. Gada izteiksmē pārrēķinātais vadošo rādītāju indekss ir par 2,9% lielāks nekā pirmā ceturkšņa vidējais indekss. Vadošo rādītāju indeksu katru mēnesi publicē *Conference Board*, un to izmanto, lai prognozētu ekonomikas tendences nākamajos mēnešos.

Tomēr ir dažas pazīmes, kas liecina, ka šāds kāpums tuvākajā laikā varētu arī beigties. Filadelfijas Federālo rezervju bankas maija pētījuma rezultāti bija sliktāki, nekā gaidīts. Sliktāki bija arī atsevišķi rādītāji. Samazinājies jauno pasūtījumu skaits, un, lai gan pārvaldījumu apjoms un nodarbinātības līmenis ir nedaudz uzlabojies, šie rādītāji joprojām ir ļoti zemi. Filadelfijas Federālo rezervju bankas pētījums atspoguļo ražošanas nozares tendences un sniedz detalizētu priekšstatu par to, cik intensīvi šī nozare strādā.

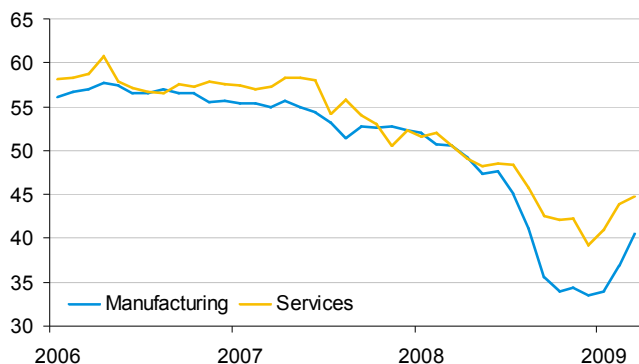
ASV mājokļu un darba tirgus dati ir slikti. Aprīlī **ASV mājokļu tirgus** rādītāji samazinājās par 12,8%. Lielā mērā šāda lejupslīde skaidrojama ar kritumu svārstīgajā jauno daudzdzīvokļu māju sektorā. Jauno viendzīvokļu mājokļu pārdošanas apjomi auguši otro mēnesi pēc kārtas, un jau trīs mēnešus tie bijuši nemainīgi vai palielinājušies. Izsniegto būvatļauju skaits aprīlī samazinājās par 3,3%.

Bezdarba līmenis ASV, šķiet, pieaug, jo jau 19 nedēļas palielinās to bezdarbnieku skaits, kuri turpina saņemt pabalstu, turklāt pēdējās nedēļās straujāk, nekā prognozēts, audzis arī to bezdarbnieku skaits, kuri pieteikušies pabalstam pirmo reizi. Situāciju darba tirgū vēl vairāk saasina iespējamie zaudējumi autobūves nozarē.

ASV **Federālās atvērtā tirgus komitejas** (FOMC) sanāksmes protokols lika investoriem zināmā mērā vilties. Protokolā bija iekļautas pazeminātas ekonomikas izaugsmes prognozes un paaugstinātas bezdarba prognozes salīdzinājumā ar pēdējām prognozēm, kas tika publicētas janvārī. Komitejas locekļi prognozē, ka galīgā pieprasījuma un ekonomiskās aktivitātes pieauguma tempi dažos nākamajos ceturkšņos būs nelieli, jo patēriņu ierobežos vājais darba tirgus, turklāt, iespējams, ka vēl vairāk samazināsies arī uzņēmumu investīcijas.

Eiropas dati bijuši visai apmierinoši. Gan pakalpojumu, gan ražošanas nozares PMI indeksi ir palielinājušies un pārsniedz prognozētos, lai gan abi joprojām ir mazāki par 50 un līdz ar to liecina par lejupslīdi (1. grafiks). PMI indekss atspoguļo ekonomisko situāciju ražošanas un pakalpojumu nozarē. Maijā ievērojami pieauga Vācijas ZEW Institūta ekonomikas nākotnes izredžu indekss, uzlabojās profesionālo investoru aptauju rezultāti.

1. grafiks. Eirozonas PMI, ražošana un pakalpojumi

Ķīna pirmo reizi apstiprinājusi divas jaunas obligāciju emisijas, ko īstenojušas starptautiskās bankas HSBC un BEA. Tas varētu būt vēl viens solis, lai padarītu juaņu par starptautisku valūtu un alternatīvu ASV dolāram kā pasaules tirdzniecības un rezervju valūtai. Līdz šim stingrā valsts kontrole lielā mērā ierobežojusi juaņu lietošanu ārpus Ķīnas robežām. Pagājušajā mēnesī Ķīnas valdība paziņoja par saviem plāniem ļaut Šanhajai un vēl četrām citām pilsētām veikt tirdzniecības darījumus juaņās, nevis dolāros. Ķīna piekritusi arī aizdot juaņas vairākām valstīm, tajā skaitā Honkongai, Dienvidkorejai un Malaizijai, kas varētu vēl vairāk palielināt juaņas veikto tirdzniecības darījumu apjomu.

Kazahstāna noteikusi **Gazprom** augstākas gāzes cenas, kā arī pieprasījusi tiesības pārdot gāzi no savām Kašaganas gāzes atradnēm tieši uz Eiropu. Saskaņā ar Krievijas laikrakstā „Kommersant” publicēto informāciju Gazprom ir gatavs par gāzi maksāt vairāk atbilstoši Eiropas cenām, taču joprojām neatkāpjas no nosacījuma gāzi iepirkt uz Kazahstānas robežas. Gazprom nevēlas pieļaut konkurenci cīņā par Eiropas klientiem. Tas varētu saasināt politiskās problēmas, kas savukārt kavētu uzņēmuma ekspansiju Eiropā. Krītoties pieprasījumam un cenām, Gazprom būtu arī visai maz iespēju ierobežot gāzes iepirkumu, kas tam tāpat nebūtu vajadzīga.

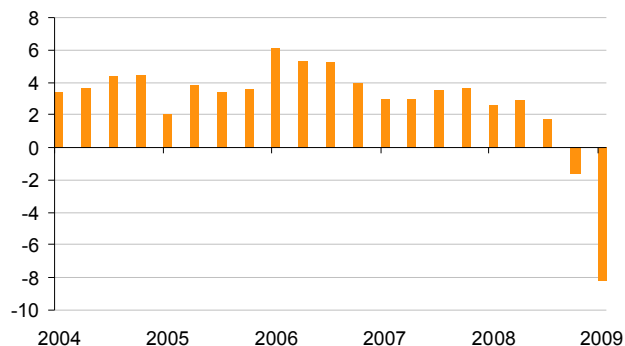
Sākot ar 1. septembri, **Rumānijas bankām** būs jānodrošina minimālais maksātspējas rādītājs (bankas kapitāla un tās aktīvu rādītājs) 10% līmenī. Maksātspējas rādītājs tiks noteikts, pamatojoties uz Rumānijas Nacionālās bankas veiktajiem stresa testiem. 10% līmenis tiks uzturēts līdz 2011. gadam, kad savu darbu Rumānijā beigs SVF misija. Augstais maksātspējas rādītājs palielinās Rumānijas banku spēju izturēt satricinājumus, ko rada arvien lielākais skaits „slikto” kredītu.

Indijas akciju tirgus ir nomierinājies pēc ievērojamā akciju cenu kāpuma nedēļas sākumā, ko izraisīja pārsteidzoši pārliecinošā valdošās sekulārās un proreformistiskās Kongresa partijas uzvara vēlēšanās. Šo uzvaru lielā mērā uzskata par garantiju ekonomikas liberalizācijai. Ekonomisti sagaida, ka valdība trupinās privatizācijas procesu, izglītības reformu un veicinās lielāku sabiedrības iesaistīšanos infrastruktūras projektos. Tajā pašā laikā valdībai jātiek galā ar grūto uzdevumu ierobežot ievērojamo fiskālo deficītu, kas pēdējos gados būtiski veicinājis Indijas ekonomikas attīstības tempus.

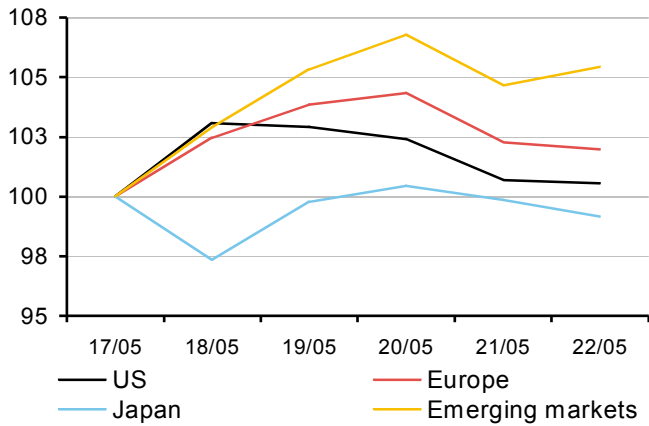
Meksikas IKP samazinājies par 8,2% salīdzinājumā ar attiecīgo iepriekšējā gada periodu (2. grafiks). Industriālā ražošana iepriekšējā ceturksnī samazinājusies par 21%, taču tas atbilda prognozēm, jo Meksikas ekonomika lielā mērā ir atkarīga no ASV un autobūves nozares. Nedaudz lielāku pārsteigumu sagādāja pakalpojumu nozares kritums par 20,5% ceturksnī. Meksika ir viena no tām Latīņamerikas valstīm, kuras pašreizējā krīze skārusi vissmagāk. Tomēr tās nākamā gada ekonomiskā prognoze ir labāka, jo ekonomisti prognozē salīdzinoši spēcīgu uzņēmējdarbības aktivitātes pieaugumu.

Pētot **attīstības valstu tirgos** un attīstītajās valstīs notiekošos procesus, arvien vairāk šķiet, ka attīstības tirgi, kuros krīze izpaudās salīdzinoši vēlāk, būs arī tie, kas pirmie atgūsies no recesijas (pēdējais iekšā, pirmais ārā). Industriālās ražošanas krituma tempi lielākajos attīstības tirgos ir ievērojami palēninājušies, turklāt būtiski uzlabojušies arī uzņēmumu konjunktūras un patērētāju noskaņojuma rādītāji.

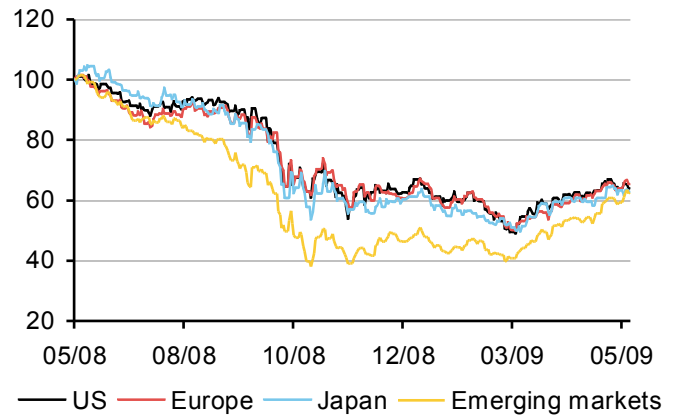
2. grafiks. Meksikas IKP gada pieaugums

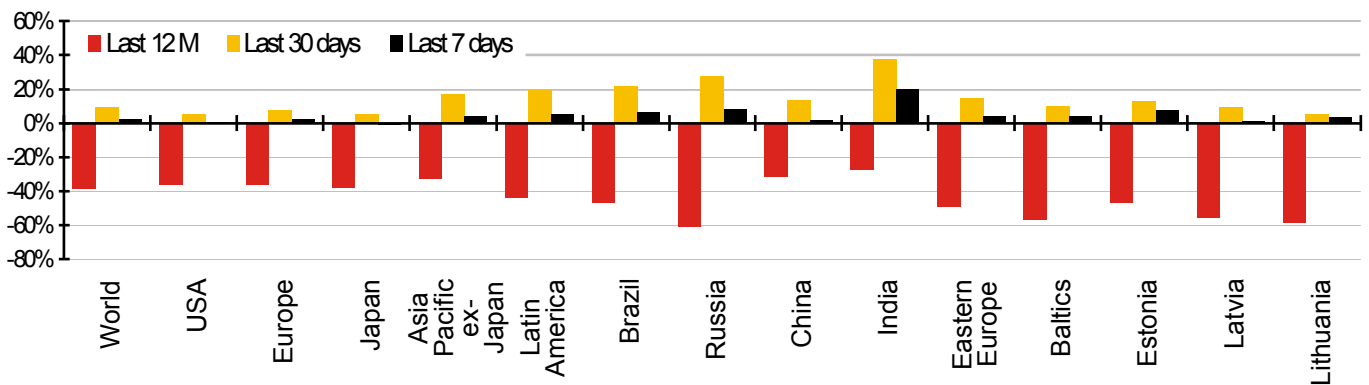
3. grafiks. Akciju tirgi pagājušajā nedēļā

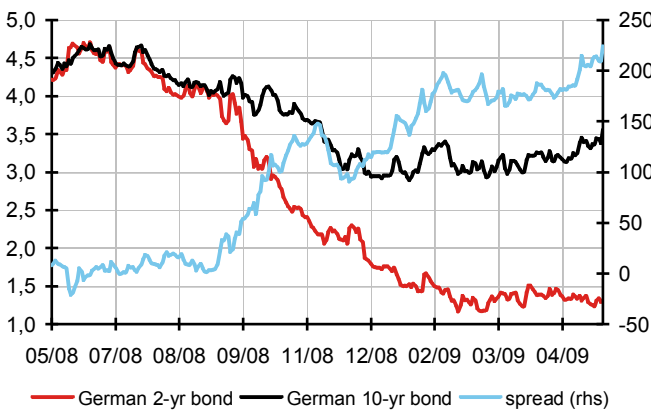
4. grafiks. Akciju tirgi pēdējos 12 mēnešos

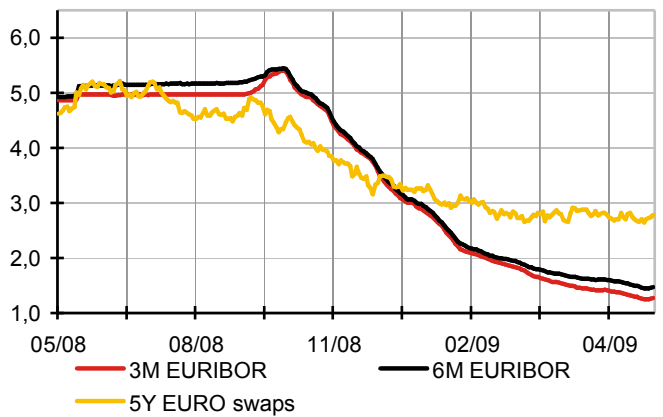
5. grafiks. Akciju tirgu rezultāti¹

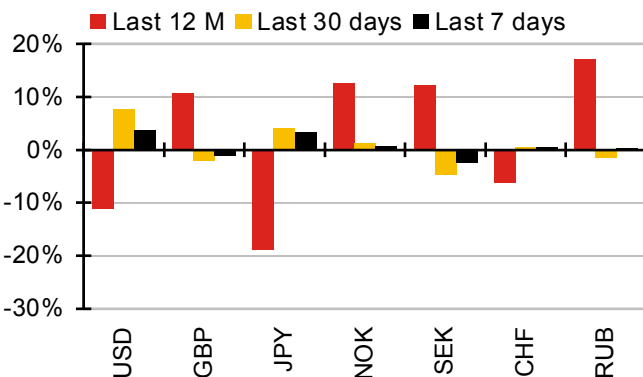
6. grafiks. Vācijas valdības obligāciju ienesīgums

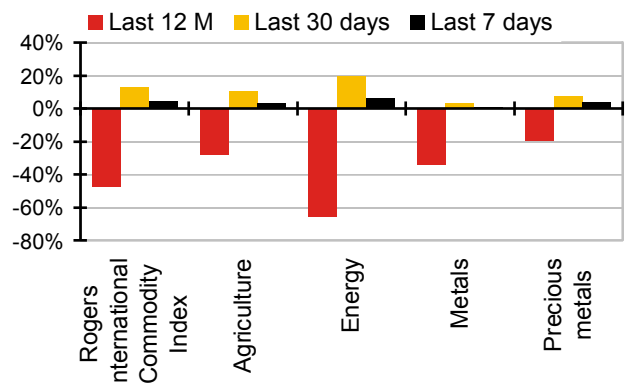
7. grafiks. EURIBOR likmes pēdējos 12 mēnešos

8. grafiks. EUR pret atsevišķām valūtām

9. grafiks. Izejvielu rezultāti

Informācijas avots: Bloomberg.

Ja nav norādīts citādāk, visi ienesīguma rādītāji ir izteikti attiecīgo indeksu valūtās.

¹ Grafikā attēlotss attiecīgais MSCI reģionālais akciju indekss ASV dolāros, izņemot Austrumeiropas (DJ Stoxx EU Enlarged) un Baltijas akcijas (OMX indeksi).